

УДК 332.338.4

JEL: L 95; Q 25

DOI: 10.31471/2409-0948-2023-2(28)-108-116

Овецька Ольга Валеріївна
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту і адміністрування
76019, Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15
e-mail: ovetska030@gmail.com
ORCID <https://orcid.org/0000-0003-1178-6216>

Льохерт Маркіян Володимирович
магістр
76019, Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15
e-mail: markijan2000@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У СЕКТОРІ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Анотація. Метою даної статті є аналіз сучасного стану сектору централізованого водопостачання і централізованого водовідведення ЖКГ у Львівській області та дослідження особливостей операційної діяльності підприємства (на прикладі ЛМКП “Львівводоканал”) в умовах воєнного стану.

Проаналізовано забезпеченість населених пунктів Львівської області послугами з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Наведено порівняльну характеристику основних виробничих показників водопостачання у 2021/2022 роках в області. Досліджено структуру тарифів ЛМКП «Львівводоканал» у 2022 році на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення та чинники, які вплинули на зміну тарифів, зокрема зменшення обсягів реалізації.

За результатами проведеного дослідження, зроблено такі висновки:

- законодавчі зміни у процедурі оплати житлово-комунальних послуг в період воєнного стану (щодо стягнення заборгованості, нарахування громадянам штрафів чи пені за невчасну оплату комунальних послуг, припинення надання таких послуг в умовах воєнного стану тощо) накладають додаткове навантаження на результати операційної діяльності підприємств ЖКГ та унеможливають повноцінне відтворення та модернізацію зношених об’єктів критичної інфраструктури;

- удосконалення операційної діяльності підприємств сектору централізованого водопостачання та водовідведення та реалізація потенціалу розвитку неможливі без врахування особливостей діючих тарифів та заходів реорганізації для досягнення його стратегічних цілей: збалансування тарифної політики, прийняття економічно обґрунтованих тарифів дозволить підприємствам здійснити реконструкції систем ВВ та забезпечувати належний рівень надання послуг та високу якість води у відповідності до мети та завдань Загальнодержавної цільової соціальної програми “Питна вода України”, Глобальних Цілей Сталого Розвитку ООН (6 ціль “Чиста вода та належні санітарні умови”) за ключовими індикаторами національної системи ЦСР.

Ключові слова: операційна діяльність, критична інфраструктура, централізоване водопостачання, централізоване водовідведення, тариф.

Ovetska Olga Valeriyivna
PhD, associate professor of the Department of Management and Administration
76019, Ivano-Frankivsk, st. Carpathian, 15
e-mail: ovetska030@gmail.com

L'ohert Markiyan Volodymyrovych
master
76019, Ivano-Frankivsk, st. Carpathian, 15
e-mail: markijan2000@ukr.net

**PECULIARITIES OF OPERATIONAL ACTIVITIES OF THE ENTERPRISE
IN THE WATER SUPPLY AND SEWERAGE SECTOR DURING THE WAR**

Abstract. The purpose of this article is to analyse the current state of the centralised water supply and centralised wastewater disposal sector of the housing and communal services in Lviv region and to study the peculiarities of the enterprise's operational activities (on the example of Lvivvodokanal) under martial law.

The provision of settlements in Lviv region with centralised water supply and centralised sewerage services is analysed. A comparative description of the main production indicators of water supply in 2021/2022 in the region is provided. The structure of Lvovvodokanal's tariffs in 2022 for centralised water supply and sewerage services and the factors that influenced the change in tariffs, in particular, a decrease in sales volumes, are investigated.

Based on the results of the research, the following conclusions were made:

- legislative changes in the procedure for paying for housing and communal services during martial law (regarding debt collection, charging citizens with fines or penalties for untimely payment of communal services, stopping the provision of such services during martial law, etc.) impose an additional burden on the results of the operational activities of housing and communal services enterprises and make it impossible to fully reproduce and modernize worn- out objects of critical infrastructure;

- improvement of the operational activities of enterprises in the centralized water supply and drainage sector and the realization of development potential are impossible without taking into account the features of current tariffs and reorganization measures to achieve its strategic goals: balancing the tariff policy, adopting economically justified tariffs will allow enterprises to carry out reconstruction of centralized water supply and centralized water drainage systems and ensure proper the level of service provision and high quality of water in accordance with the goals and objectives of the National Targeted Social Program "Drinking Water of Ukraine", the Global Goals of the UN Sustainable Development (6th goal "Clean water and proper sanitary conditions") according to the key indicators of the national system of SDG.

Key words: operational activity, critical infrastructure, centralized water supply, centralized drainage, tariff.

Постановка проблеми. За оцінками міністерства розвитку громад та територій загального стану систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення України (Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання в Україні у 2021 році [1]), до війни 65,2 % населення було забезпечено послугами з централізованого водопостачання та лише близько половини (50,4 %) населення - послугами з централізованого водовідведення (приблизно 10 мільйонів осіб не мали доступу до надійних послуг із водопостачання, 20 мільйонів були позбавлені доступу до послуг із централізованого збору та очищення стічних вод). Проте, внаслідок повномасштабної війни спостерігається значне погіршення ситуації: масштабні атаки та ракетні обстріли критичної інфраструктури (каналізаційних очисних споруд, мереж

водопостачання та водовідведення, водопровідних очисних споруд, насосних станцій) ускладнюють доступ значної кількості мешканців країни до надійних водних джерел, засобів гігієни та санітарії як на тимчасово окупованих, так і неокупованих територіях. Після завершення військових дій потрібні будуть значні капіталовкладення у відновлення та модернізацію сфери водопостачання та водовідведення. За даними нової спільної оцінки (охоплює період одного року з моменту вторгнення Росії в Україну з 24 лютого 2022 року по 24 лютого 2023 року), оприлюдненої 23 березня 2023 року Урядом України, Групою Світового банку, Європейською Комісією та ООН [2], сукупна сума завданої фізичної шкоди у секторі водопостачання і водовідведення (ВВ) становить 2,2 мільярда доларів США; збитки оцінюються в орієнтовно 7,5 мільярда доларів США.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку житлово-комунального господарства (ЖКГ) та вдосконалення процесу надання житлово-комунальних послуг, у т.ч. з водопостачання та водовідведення, приділяється значна увага науковців. Зокрема, дослідження Безус В.О. (2023) [3] присвячено розв'язанню актуальної наукової проблеми управління стратегічним розвитком житлово-комунальної сфери міста у повоєнний період та в умовах європейського інтеграційного процесу України. У публікації Кімуржий М. І., Педченко Н. С. (2017) [4] увага дослідників сконцентрована на визначенні ролі управління потенціалом у забезпеченні векторного сталого розвитку підприємств та побудові механізму управління потенціалом розвитку підприємств ЖКГ. У статті «Аналіз рівня заборгованості сфери житлово-комунального господарства в Україні» [5] (Балацький Є. О., Лаврик В. В., 2019) проведено аналіз рівня оплати за спожиті житлово-комунальні послуги, зокрема з водопостачання та водовідведення, та основних причин погіршення стану житлово-комунального господарства в Україні.

Проблеми у секторі водопостачання і водовідведення були не лише об'єктом численних публікацій науковців, але й обговорень та дискусій на вітчизняних та міжнародних конференціях, комітетських слуханнях, самітах і форумах. Зокрема, у черговий раз 14-15 вересня 2023 року на форумі «Lviv Eco Forum'23» [6] українські та закордонні експерти, представники водоканалів України і органів влади (депутати Верховної Ради України, представники Мінінфраструктури, Міндовкілля), бізнес-індустрії і профільних міжнародних організацій дискутували щодо принципів відбудови водної галузі України, втрат та ризиків роботи водопровідно-каналізаційного господарства в умовах війни, проєкти та допомогу від міжнародних організацій, європейський досвід сталої трансформації і відновлення галузі. Проте, необхідність вирішення складних управлінських завдань адаптації стратегічних цілей сталого розвитку ЖКГ у показники поточної операційної діяльності підприємств сектору ВВ в умовах воєнного стану, обумовлює необхідність подальших досліджень операційних процесів водопостачання та водовідведення в контексті сучасної парадигми операційного менеджменту.

Метою статті є аналіз сучасного стану сектору централізованого водопостачання і централізованого водовідведення ЖКГ у Львівській області та дослідження особливостей операційної діяльності підприємства (на прикладі ЛМКП “Львівводоканал”) в умовах воєнного стану.

Висвітлення основного матеріалу. Згідно Національної доповіді про якість питної води та стан питного водопостачання та водовідведення в Україні у 2022 році [7], забезпеченість населених пунктів Львівської області послугами з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення має наступний вигляд:

- централізоване водопостачання - 42 міста (95,5 %), 25 смт (73,5 %), 213 сіл (11,5 % - централізоване водопостачання було відсутнє у 1637 селах);
- централізоване водовідведення - 39 міст (88,6 %), 18 смт (52,9 %), 19 сіл (1%, централізоване водовідведення було відсутнє у 1831 селі).

Проте, слід зауважити суттєву розбіжність значень досліджуваних показників та індикаторів Глобальних Цілей Сталого Розвитку ООН (щодо частки сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання та водовідведення (рис. 1)) в

адаптованій для України національній системі ЦСР [8] (6 ціль “Чиста вода та належні санітарні умови”, завдання 6.1 - «Забезпечити доступність якісних послуг з постачання безпечної питної води, будівництво та реконструкцію систем централізованого питного водопостачання із застосуванням новітніх технологій та обладнання»).

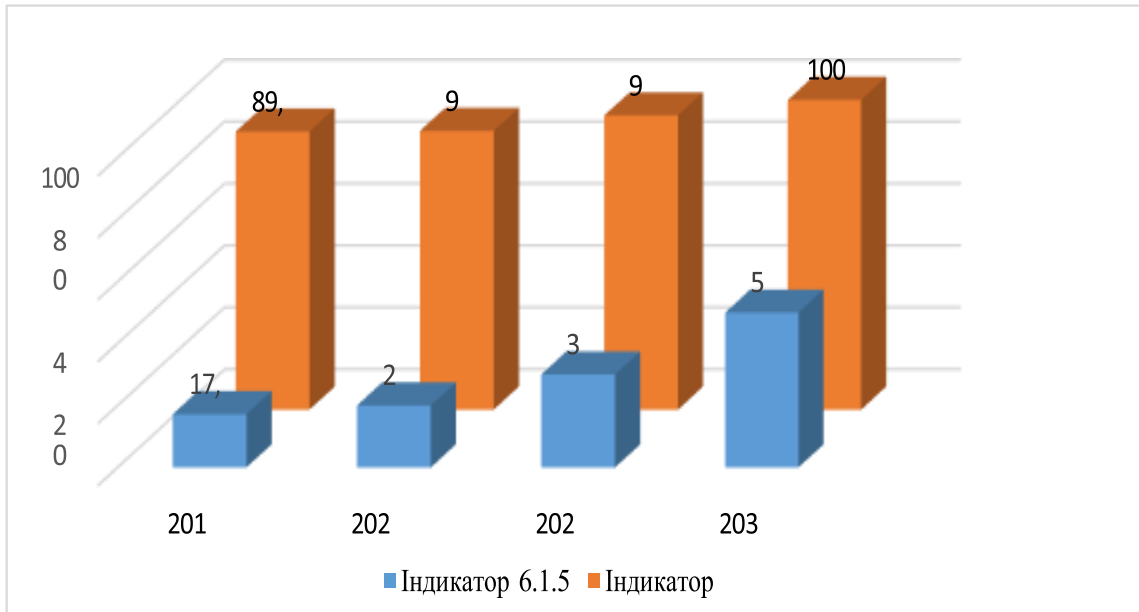

Рисунок 1 – Частка населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, % (індикатор 6.1.5 - сільського, індикатор 6.1.6 – міського)
Джерело: складено автором на основі [8]

Порівняльну характеристику основних виробничих показників водопостачання у 2021/2022 роках в області представлено на рисунку 2.

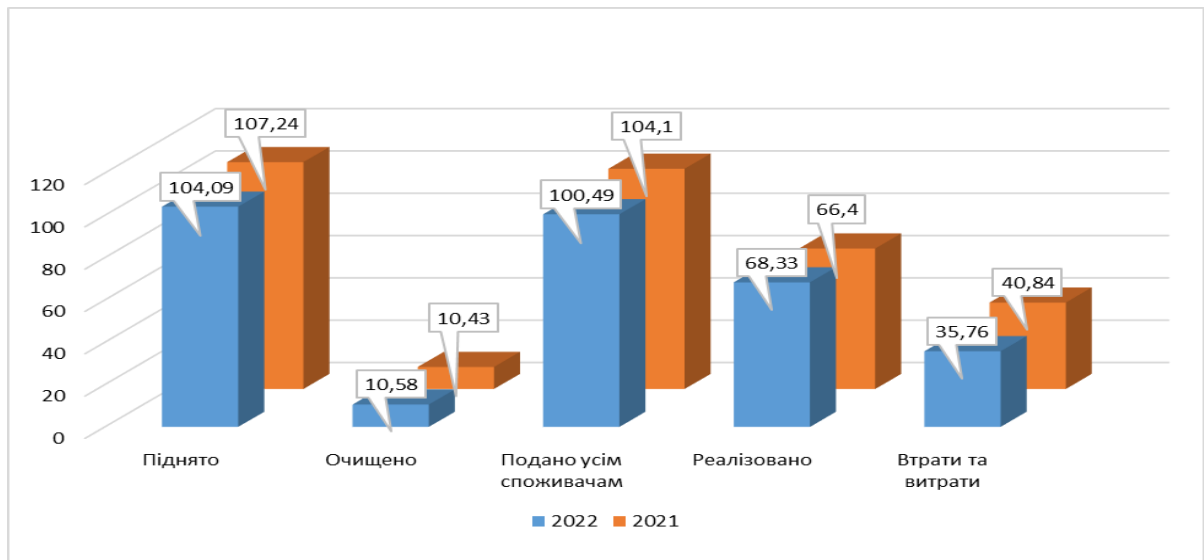

Рисунок 2 - Виробничі показники водопостачання у Львівській області протягом 2021/2022 років
 Джерело: [7]

Зокрема, у 2022 році:

- піднято води – 104,9 млн м³;
- очищено – 10,58 млн м³ (10,2 % до обсягу піднятої води);
- подано усім споживачам – 100,49 млн м³ (або 96,5 %);
- реалізовано – 68,33 млн м³ (або 65,6 %);
- знезаражено – 102,7 млн м³ (або 98,7 %);
- втрати та технологічні витрати – 35,76 млн м³ (або 34,4 %).

Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у Львівській області надає 55 підприємств, в тому числі 35 спеціалізованих комунальних, 17 багатогалузевих комунальних, 3 відомчих. Базове підприємство області - ЛМКП «Львівводоканал».

Діючі тарифи на централізоване водопостачання та водовідведення Львівському міському комунальному підприємству «Львівводоканал» було встановлено постановою НКРЕКП від 22.12.2021 № 2881 [9] «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 16 червня 2016 року № 1141». Тарифи на 2022 рік на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення (вказані з ПДВ) [10] представлені у таблиці 1. На зміну тарифів вплинули в першу чергу такі чинники [11]: зменшились обсяги реалізації, а саме - на 3 680,55 тис. куб. м (або на 6,81 %) з централізованого водопостачання; на 3 986,87 тис. куб. м (або на 7,91 %) з централізованого водовідведення.

Таблиця 1

Тарифи на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення у 2022 році (вказані з ПДВ)

Категорії споживачів		Споживачі, які не є суб'єктами господарювання у сфері водопостачання та водовідведення	Споживачі – ліцензіати з централізованого водопостачання та водовідведення
Тариф			
Централізоване водопостачання	Діючий тариф	15,25	6,94
	Встановлений тариф	17,29	7,74
	Рівень зростання, %	13%	12%
Централізоване водовідведення	Діючий тариф	7,42	2,28
	Встановлений тариф	8,59	2,29
	Рівень зростання, %	16%	1%
Водоспоживання (разом водопостачання та водовідведення)	Діючий тариф	22,67	9,22
	Встановлений тариф	25,88	10,03
	Рівень зростання, %	14%	9%

Джерело: [10]

Обсяги реалізації визначені річним планом ліцензованої операційної діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, погодженим директором департаменту житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради. Річний план розрахований відповідно до індивідуальних технологічних нормативів використання питної води, погоджених директором департаменту екології та природних ресурсів Львівської облдержадміністрації та завідувачем сектору у Львівській області Державного агентства водних ресурсів України.

Загальні вимоги щодо надання житлово-комунальних послуг, зокрема, вимогу до виконавців надавати послуги з централізованого водопостачання та водовідведення безперервно (крім часу перерв на проведення ремонтних і профілактичних робіт та ліквідацію аварій) встановлено Законом України № 2189 «Про житлово-комунальні

послуги» (Стаття 16 [12]). Закон також регулює відносини, що виникають у процесі надання та споживання житлово-комунальних послуг (у т.ч. згідно статті 9 «Порядок оплати житлово-комунальних послуг»). Проте, щодо стягнення заборгованості, нарахування громадянам штрафів чи пені за невчасну оплату комунальних послуг, а також припинення надання таких послуг в умовах воєнного стану відбулися певні зміни. Зокрема, постановою Кабінету Міністрів України № 206 «Деякі питання оплати житлово- комунальних послуг в період воєнного стану» [13] до припинення чи скасування воєнного стану в Україні забороняється:

- нарахування та стягнення неустойки (штрафів, пені), інфляційних нарахувань, процентів річних, нарахованих на заборгованість, утворену за несвоєчасне та/або неповне внесення населенням плати за житлово-комунальні послуги;
- припинення/зупинення надання житлово-комунальних послуг населенню у разі їх неоплати або оплати не в повному обсязі.

Також Верховною Радою України 27 липня 2022 року прийнято Закон № 2456 [14], яким передбачено, що у період дії воєнного стану зупиняється вчинення виконавчих дій у виконавчих провадженнях з виконання рішень про стягнення з фізичної особи заборгованості за житлово-комунальні послуги в територіальних громадах, розташованих у районах проведення воєнних (бойових) дій, або які перебувають чи перебували у тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) відповідно до переліку, затвердженого наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, або якщо стягнення за житлово-комунальні послуги здійснюється щодо нерухомого майна, яке є місцем постійного проживання такої фізичної особи і було знищено або пошкоджено внаслідок воєнних (бойових) дій. При цьому, наказом Міністерства розвитку громад та територій України № 61 [15] внесено зміни до Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг, визначивши особливості розподілу комунальних послуг під час дії воєнного стану в Україні, зокрема застосування коригуючого коефіцієнту, що враховує зміну споживання та надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення в населеному пункті на період дії воєнного стану.

Висновки та перспективи подальших досліджень. За результатами проведеного дослідження, вважаємо за доцільне зробити наступні висновки:

- операційна діяльність вітчизняних підприємств сектору централізованого водопостачання та водовідведення ЖКГ здійснюється сьогодні у надскладних умовах повітряних тривог, постійних загроз обстрілів та руйнування інфраструктури (сукупна сума оціненої ООН завданої фізичної шкоди у секторі ВВ становить 2,2 мільярда доларів США та постійно зростає), отже дотримання одного з базових принципів операційного менеджменту «безперервності» в організації операційного процесу (обумовленого Законом України № 2189 «Про житлово-комунальні послуги») наразі залишається проблематичним;
- законодавчі зміни процедури оплати житлово-комунальних послуг в період воєнного стану (щодо стягнення заборгованості, нарахування громадянам штрафів чи пені за невчасну оплату комунальних послуг, припинення надання таких послуг в умовах воєнного стану тощо) накладають додаткове навантаження на результати операційної діяльності підприємств ЖКГ та унеможливають повноцінне відтворення та модернізацію зношених об'єктів критичної інфраструктури;
- удосконалення операційної діяльності підприємств сектору централізованого водопостачання та водовідведення та реалізація потенціалу розвитку неможливі без врахування особливостей діючих тарифів та заходів реорганізації для досягнення його стратегічних цілей: збалансування тарифної політики, прийняття економічно обґрунтованих тарифів дозволить підприємствам здійснити реконструкції систем ВВ та забезпечувати належний рівень надання послуг та високу якість води у відповідності до

мети та завдань Загальнодержавної цільової соціальної програми "Питна вода України" на 2022 – 2026 роки.

Перспективами подальших досліджень у даному напрямку слід вважати пошук ефективних рішень для забезпечення позитивної динаміки досягнення Глобальних Цілей Сталого Розвитку ООН (6 ціль "Чиста вода та належні санітарні умови") за ключовими індикаторами національної системи ЦСР.

Література

1. Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання та водовідведення в Україні у 2021 р. / Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://mtu.gov.ua/content/nacionalna-dopovid-pro-yakist-pitnoi-vodi-ta-stan-pitnogo-vodopostachannya-v-ukraini.html> (дата звернення: 2.11.2023).

2. Україна - Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення / Світовий банк, Уряд України, Європейський Союз, ООН Лютий 2022 – Лютий 2023 (Ukrainian). Вашингтон, округ Колумбія: Група Світового банку. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/099062823034041908/P18017401fe8430010af21016afb4ebc8c4> (дата звернення: 2.11.2023).

3. Безус, В.О. Оцінювання ефективності діяльності з управління стратегічним розвитком житлово-комунального господарства міста. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. 1. С. 35–41. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/issue/view/15/16>

4. Кімуржий М. І., Педченко Н. С. Роль управління потенціалом у забезпеченні векторного сталого розвитку підприємств ЖКГ. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 5 (84). С. 28 – 37.

5. Балацький Є. О., Лаврик В. В. Аналіз рівня заборгованості сфери житлово-комунального господарства в Україні. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Випуск 5(73). Частина 2. С.64-70.

6. Lviv Eco Forum'23. 14-15 вересня 2023. URL: <https://lvivvodokanal.com.ua/2023/09/19/14-15-veresnia-ukrains-ki-ta-zakordonni-eksperty-dyskutuvaly-pro-pryntsyvy-vidbudovy-ukrainy-i-vodnoi-haluzi-na-lviv-eco-forum-23/> (дата звернення: 14.11.2023).

7. Національна доповідь про якість питної води та стан питного водопостачання та водовідведення в Україні у 2022 р. / Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://mtu.gov.ua/content/nacionalna-dopovid-pro-yakist-pitnoi-vodi-ta-stan-pitnogo-vodopostachannya-v-ukraini.html> (дата звернення: 2.11.2023).

8. Департамент економічної стратегії та макроекономічного прогнозування. *Національна доповідь «Цілі Сталого Розвитку: Україна»*. Міністерство економіки України. 2017. Вилучено з: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=6f446a44-9bba-41b0-8642-8db3593e696e&title=NatsionalnaDopovid-tsiliStalogoRozvitku-Ukraina-> (дата звернення: 2.11.2023).

9. ЛМКП «Львівводоканал». *НКРЕКП прийняла рішення про встановлення тарифів на водопостачання та водовідведення для ЛМКП «Львівводоканал»* (2021, 28 грудня). Офіційний сайт ЛМКП «Львівводоканал». URL: <https://lvivvodokanal.com.ua/2021/12/28/nkrekp-pryyniala-rishennia-pro-vstanovlennia-taryfiv-na-vodopostachannia-ta-vodovidvedennia-dlia-lmkp-l-vivvodokanal>

10. ЛМКП «Львівводоканал». *Динаміка зміни вартості складових тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення по ЛМКП «Львівводоканал» за 2012-2020 рр.* (2021, 1 вересня). Офіційний сайт ЛМКП «Львівводоканал». URL: <https://lvivvodokanal.com.ua/residents/rates/>

11. ЛМКП «Львівводоканал». *Структура тарифу на 2022 рік*. Додаток до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та

комунальних послуг (2021, 22 грудня) № 2881. URL: <https://lvivvodokanal.com.ua/wp-content/uploads/2022/01/Postanova-2881-vid-22.12.2022-r..pdf>

12. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» № 2189-VIII (2017, 9 листопада). *Голос України*, (231). 09.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text>

13. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання оплати житлово-комунальних послуг в період воєнного стану». № 206 (2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/206-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 12.11.2023).

14. Закон України «Про внесення зміни до пункту 10-2 розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» щодо зупинення виконання рішень про стягнення з фізичної особи заборгованості за житлово-комунальні послуги у період дії воєнного стану». № 2456-IX (2022, 27 липня). *Голос України*, (167). 16.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-20#Text>

15. Наказ Міністерства розвитку громад та територій України «Про внесення зміни до Методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг під час дії воєнного стану в Україні», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29 березня 2022 р. за № 360/37696. № 61 (2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0360-22#Text>

References

1. Natsional'na dopovid' pro yakist' pitnoyi vody ta stan pitnoho vodopostachannya ta vodovidvedennya v Ukraini u 2021 r. / Ministerstvo rozvytku hromad ta terytoriyi Ukrainy. URL: <https://mtu.gov.ua/content/nacionalna-dopovid-pro-yakist-pitnoi-vodi-ta-stan-pitnogo-vodopostachannya-v-ukraini.html> (data zvernennya: 2.11.2023)

2. Ukrayina - Shvydka otsinka zavdanoyi shkody ta potreba na vidnovlennya / Svitovyy bank, Uryad Ukrainy, Yevropeys'kyy Soyuz, OON Lyutyy 2022 – Lyutyy 2023 (Ukrainian). Vashynhton, okruh Kolumbiya: Hrupa Svitovoho banku. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/099062823034041908/P18017401fe8430010af21016afb4ebc8c4> (data zvernennya: 2.11.2023)

3. Bezus, V.O. Otsinyuvannya efektyvnosti diyal'nosti z upravlinnya stratehichnym rozvytkom zhytlovo-komunal'noho hospodarstva mista. *Dniprovs'kyi naukovyy chasopys publichnoho upravlinnya, psykhohiyi, prava*. 2023. 1. S. 35–41. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/issue/view/15/16>

4. Kimurzhyy M . I., Pedchenko N. S. Rol' upravlinnya potentsialom u zabezpechenni ekonomiky staloho rozvytku pidpryyemstv ZHK·H. *Naukovyy visnyk Poltav's'koho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriya «Ekonomichni nauky»*. 2017. № 5 (84). S. 28 – 37.

5. Balats'kyi YE. O., Lavryk V. V. Analiz rivnya borhovanosti sfery zhytlovo-komunal'noho hospodarstva v Ukraini. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*. 2019. Vypusk 5(73). Chastyna 2. S.64-70.

6. Lviv Eco Forum'23. 14-15 September 2023 URL: <https://lvivvodokanal.com.ua/2023/09/19/14-15-veresnia-ukrains-ki-ta-zakordonni-eksperty-dyskutuvaly-pro-pryntsy-py-vidbudovy-ukrainy-i-vodnoi-haluzi-na-lviv-eco-forum-23/> (data zvernennya: 14.11.2023)

7. Natsional'na dopovid' pro yakist' pitnoyi vody ta stan pitnoho vodopostachannya ta vodovidvedennya v Ukraini u 2022 r. / Ministerstvo rozvytku hromad ta terytoriyi Ukrainy. URL: <https://mtu.gov.ua/content/nacionalna-dopovid-pro-yakist-pitnoi-vodi-ta-stan-pitnogo-vodopostachannya-v-ukraini.html> (data zvernennya: 2.11.2023)

8. Departament ekonomichnoyi stratehii ta makroekonomichnoho prohnozuvannya. *Natsional'na dopovid' «Tsili Staloho Rozvytku: Ukrainy»*. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. 2017. Vylucheno z: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=6f446a44-9bba-41b0->

8642-8db3593e696e&title=NatsionalnaDopovid-tsiliStalogoRozvitku-Ukraina- (data zvernennya: 2.11.2023).

9. ЛМКР «Л'vivvodokanal». *NKREKP pryynnyala rishennya pro vstanovlennya taryfiv na vodopostachannya ta vodovidvedennya dlya ЛМКР «Л'vivvodokanal»* (2021, 28 hrudnya). Ofitsiynyy sayt ЛМКР «Л'vivvodokanal». URL: <https://lvivvodokanal.com.ua/2021/12/28/nkrekp-pryynnyala-rishennia-pro-vstanovlennia-taryfiv-na-vodopostachannia-ta-vodovidvedennia-dlia-lmkp-l-vivvodokanal>

10. ЛМКР «Л'vivvodokanal». *Dynamika zminy skladovykh taryfiv na posluhy z tsentralizovanoho vodopostachannya ta vodovidvedennya po ЛМКР “Л'vivvodokanal” za 2012-2020 rr.* (2021, 1 veresnya). Ofitsiynyy sayt ЛМКР «Л'vivvodokanal». URL: <https://lvivvodokanal.com.ua/residents/rates/>

11. ЛМКР «Л'vivvodokanal». *Struktura taryfu na 2022 rik. Dodatok do postanovy Natsional'noyi komisiyi, shcho peredbachaye derzhavne rehulyuvannya u sferakh enerhetyky ta komunal'nykh posluh* (2021, 22 hrudnya) № 2881. URL: <https://lvivvodokanal.com.ua/wp-content/uploads/2022/01/Postanova-2881-vyd-22.12.2022-r..pdf>

12. Zakon Ukrayiny «Pro zhytlovo-komunal'ni posluhy» № 2189-VIII (2017, 9 lystopada). *Holos Ukrayiny*, (231). 09.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text>

13. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny «Deyaki pytannya oplaty zhytlovo-komunal'nykh posluh u period voyennoho stanu». № 206 (2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/206-2022-%D0%BF#Text> (data zvernennya: 12.11.2023)

14. Zakon Ukrayiny «Pro vnesennya zmin do statti 10-2 rozdil XIII «Prykintsevi ta perekhidni polozhennya» Zakonu Ukrayiny «Pro vykonavche provadzhennya» zupynyaye vykonannya rishen' pro potyahnennya z fizychnoyi osoby borhovanosti za zhytlovo-komunal'ni posluhy na period diyi voyennoho stanu». № 2456-IX (2022, 27 lypnya). *Holos Ukrayiny*, (167). 16.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-20#Tekst>

15. Nakaz Ministerstva rozvytku hromad ta terytoriy Ukrayiny «Pro vnesennya zmin do Metodyky rozpodilu mizh spozhyvachamy obsyahiv spozhytykh u budivlyakh komunal'nykh posluh pid chas diyi voyennoho stanu v Ukrayini», zareyestrovanyy u Ministerstvi yustytsiyi Ukrayiny 29 bereznya 2022 r. za № 360/37696. № 61 (2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0360-22#Text>